

TORBORG NEDREAAS (1906 - 1987)

Torborg Nedreaas ble født i et borgerlig miljø i Bergen, og hun brukte erfaringer fra sitt oppvekstmiljø som bakgrunn for mange av sine fineste noveller. Det var også som novelleskribent hun startet sin forfattervirksomhet, hun levde faktisk i flere år av å skrive fortellinger for ukepressen. En del av disse novellene er tatt med i debutboken.

Hovedverket i Nedreaas' produksjon er imidlertid bøkene om Herdis; disse er blant de viktigste bidragene til den norske, kvinnelige etterkrigs-litteraturen. Herdis er gjennomgangsfigur i novellesamlingen "Trylleglasset", og hun er også hovedperson i "Stoppsted" og i "Musikk fra en blå brønn". Det hele avsluttes i "Ved neste nymåne", der vi følger henne gjennom pubertet og ungdomstid til den første kjærligheten. Dette er en glitrende oppvekstskildring og en dyptpløyende analyse av et kunstnersinn i utvikling. Torborg Nedreaas har også gitt oss vår litteraturs mest gripende roman om abortspørsmålet, "Av måneskinn gror det ingenting", en hjerteskjærende krass skildring av en selvfrekalt abort.

Torborg Nedreaas var politisk radikal hele livet gjennom – en rent politisk roman er den intense "De varme hendene", som ble skrevet mens debatten raste som verst om hvorvidt det skulle plasseres allierte baser på norsk jord.

Ingen av bøkene til Torborg Nedreaas er egentlig sjeldne, med ett unntak: debutboken med trykkfeilvarianten hører med blant de dyrere norske skjønnlitterære etterkrigsbøkene. På Cappelen-auksjon nr. 21 i 1992 ble den solgt for kr. 1900 + salær. Etter dette har den så vidt vites ikke vært på markedet. Resten av produksjonen er det ingen problemer å skaffe seg for en rimelig penge, når vi da ser bort fra de stensilerte hørespillene som aldri viser seg.

TORBORG NEDREAAS' FØRSTEGAVER:

- 1945: Før det ringer tredje gang. Halvorsen og Larsen.
Innbinding: Omslag, tegnet, uleselig signert.* Det er to varianter av tittelbladet:
A. Med trykkfeilen: "Ringte" istedet for "Ringer" og med "Halvrosen og Larsen" anført som utgiver i stedet for "Halvorsen og Larsen."
B. Den vanlige utgaven med trykkfeilene rettet.
- 1945: Bak skapet står øksen. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av S(verre) P(ettersen). Pappbind.
- 1947: Av måneskinn gror det ingen ting. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet. Forlagsbind i to varianter:
A. Sjrtingryggbind.
B. Blå papirryggbind.
- 1950: Trylleglasset. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet. Sjrtingryggbind. Forlagsbind i to varianter:
A. Det ordinære bindet.
B. Finnes også i et nedsettelsesbind med blå sjrtingrygg.
- 1952: De varme hendene. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet. Sjrtingryggbind.
- 1953: Stoppsted. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet. Sjrtingryggbind.
- 1960: Musikk fra en blå brønn. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet. Sjrtingryggbind.
- 1965: Den siste polka. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Rolf Andersson. Sjrtingryggbind.
- 1966: Noveller i utvalg. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Rolf Andersson. Helsingryggbind. Skinnryggbind (?).
Ingen egentlig førsteutgave – boken inneholder bare noveller som er trykt tidligere.

- 1967: Ytringer i det blå. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Rolf Andersson. Sjirtingryggbind.
- 1971: Ved neste nymåne. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet av Rolf Andersson. Sjirtingryggbind.
- 1976: Det dumme hjertet. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, typografisk.
Boken inneholder alle de fem hørespillene og fjernsynsspillet som er nevnt nedenfor.
- 1982: Vintervår. Blandede tekster. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, med foto av Nedreaas. Helbind av plast med vareomslag.

Vi fører opp følgende stensilerte NRK-hørespill/TV-spill fra Norsk Bokfortegnelse:

- [1954]: Richter. Hørespill. 38 blader. NRK.
- [1956]: Madame. Hørespill. 77 blader. NRK.
- [1958]: Siste stasjon. Hørespill. 62 blader. NRK.
- [1963]: Historien om en liten historie. Hørespill. 71 blader. NRK.
- [1964]: Skomakeren og hans lest. Et spill for fjernsyn. 84 blader. NRK.
- 1968: Det dumme hjertet. (Hørespill). 35 blader. NRK.

Småtrykk:

- 1951: Det nytter - tale holdt 1. mai 1951 i Mo i Rana. A.L politiske skrifter (12 s.)
Innbinding: Omslag, tegnet.
- 1979: En makk i orkesteret. En novelle fra "Stoppested" utgitt ved Statens Håndverks- og kunstindustriskole i 175 nummererte og signerte eksemplarer av Petter Enok Skou Jakobsen.
Innbinding: Omslag og illustrasjoner av Petter Enok Skou Jakobsen.